

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Per quæ signa, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

paliter intendens, aliqui agat. Alius secundarius, à quo quis non raro applicatur ad agendum, Celebras v.g. ut Sacrificium Deo offeras? Ecce causam, seu finem principalem. Sed id hodie facis, aliter non facturus, quia elemosinam inveniri? Ecce finem secundarium, & quem vocamus etiam impulsivum, quo actu applicaris ad celebrandum: nam illum primum vocare solemus motivum.

6. Iam in Matrimonio contrahendo, potest Primo, esse finis tradendi mutuo corpora, quæ, ut modo dicebam, est obligatio, in qua tanquam in radice includitur obligatio prolis generandæ, & obligatio reddendi coniugi debitum, & cetera modo num. 2. explicata, & in Matrimonio inclusa.

7. Secundò, potest esse finis adhibendi remedium concupiscentiæ, seu evitandi fornicationem, vel habendi coniunctionem mutua, obsequium, & similia, quæ includuntur quidem in Matrimonio, sed tanquam quædam secundaria; nam præterea vocantur, & sunt fines secundarii institutionis Matrimonii.

8. Tertio, possunt esse fines quilibet alii qui nec primario, nec secundario includuntur in institutione Matrimonii, nam propterea sunt, vocanturque fines extranei Matrimonii, quos scilicet coniuges ipsi non raro adhibere solent, ejusmodi est finis acquirendi divitias, voluptatem, bonum nomen, honestam familiam, &c. His positis,

9. Dico Primo. Cum quis contrahit Matrimonium more ordinario, illicque consentit ob finem prædictum principalem, vel ob aliquem ex inclusis in ipso principali fine, vel ob aliquem ex finibus prædictis secundariis, non excludendo expresse principalem, licet contrahit. Ratio est, quia sic se conformem reddit ejus institutioni, & non est, unde culpa oriri possit.

10. Dixi (more ordinario) nam posset licet contrahi Matrimonium cum sola intentione se obligandi ad mutuam corporum traditionem, præscindendo à copula, immo copulam excludendo, & sic fuisse Matrimonium Sanctissimæ Virginis, & Sancti Ioseph, supra insinuavimus, & iterum dicemus clarius infra c. 5. §. 8. n. 5. fine.

11. Dico Secundo. Si quis per suum consensum ordinet suum Matrimonium ad aliquem ex finibus extrinsecis dictis num. 8. non excludendo expresse fines illos matrimonii primarium, & secundarium, peccabit quidem ex communi sententia cum Sanch. lib. 2. marr. d. 29. num. præsertim 21. & Layman, lib. 1. tr. 10. c. tract. 4. n. 2. c. 3. aliisque, sed non mortaliter. Ratio est, quia, licet non sit magna deordinatio, cum implicite remaneant illi fines, unde non sit culpa mortalis; aliqua tamen adeest deordinatio, dum tam explicitè intenditur finis extrinsecus, & alienus à finibus, ob quos institutum est matrimonium.

12. Quod si excluderentur expresse fines primarii, nec consentiret quis obligationi tradendi suum corpus, &c. tunc, & matrimonium esset nullum, & consequenter id sic intendere, foret mortaliter illicitum, quia sic irritum redderetur Sacramentum.

13. Dico Quarto. Quamvis sententia dicta n. 11. probabilis sit, & communiter recepta, tamen probabilis est etiam opposita, excludens etiam peccatum veniale, ut sustinent Callropal. disp. 2. de spons. quasi. 10. n. 3. c. 4. Coninch. disp. 25. dub. 2. concl. 3. c. 4. Pontius lib. 2. c. 21. n. 13. Vel enim hi extrinseci fines ex se honestatem moralem habent, ut esset pax Reipublicæ, concordia consanguineorum, familiaris nobilis conservatio, fornicatio vitanda, &c. & tunc aio, te venialiter non peccaturum, si ob ejusmodi fines Matrimonium contrahas, quia dum finem illum principalem procreationis sobolis, &c. non excludis, & aliquem ex his extraneis, qui ex se honesti sunt, intendis, non est, unde culpam ullam committas: Quæ enim culpa est honesto medio, quale est Matrimonium, velle acquirere illud, quod ex se honestum item est?

Vel hi extrinseci fines, ex quorum aliquo nullo Matrimonium, sunt ex se indifferenter, quando divitiarum, voluptatis, non peccati amore, honore, & tunc etiam aio, te, nec peccaturum venialiter, quando ab aliquo alio inconvenienti? Ratio est, quia, dum non excludis finem principalem, nulla est culpa, velle aliquod temporale acquirere aliquo honesto actu. Sanè culpam non committis celebrat. Sacrum non celebraturus, g. hoc est, si diu liceret, modò remaneat intentio principalem, ut in honorem Dei, quæ semper remanet supponimus, siquidem peccaminosum non est, variari. Ita igitur in casu nostro. Et ad hoc finem Sanch. l. c. n. 25. dum denique fallus est, committis adhibendis his finibus, ne venialiter quidem peccatur, quia dum remanet implicite, modo dicto, finis principalis, ceteri (ait) non tam sunt fines operis, quam finis, & applicativum operantis.

CAPVT III.

De consensu externo requisito ad Matrimonium
valorem.

1. Interno consensui debet accedere mutui contractus consensus, ut Matrimonium valeat, tum quia contractus consistit, nisi fiat extrinsecus, debet enim fieri ab altero, cum quo contrahis, tum quia Matrimonium est Sacramentum, atque adeo ex Christi institutione, necessarium signum sensibile. Idem Sanch. lib. 2. de marrim. disp. 30. ut dixi esse probabilis (certum esse ego dicere libentius) respectu utriusque coniugis externo consensui posse Matrimonium consistere, etiam si Deus utriusque consensum utriusque revelet; quod profectò nimis durum in hoc presente rerum statu, in quo Matrimonium elevatum ad rationem Sacramenti, quod ut diximus, sensibile secundum præsens ejusdem Dei Decretum debet.

2. Sed internum consensum exprimi quibusvis signis, fatiscit erit, an necessarium debet accedere etiam in iis, qui loqui possunt: in illis enim, qui loquentur sufficere alia signa iam scimus deservisse etiam C. cum ap. c. 3. Tua de sponsal.

3. Respondeo, etiam in potentibus loqui, quælibet signa ad validitatem matrimonii. Ita Sanch. mat. d. 31. n. 5. cum sexcentis Auditoribus ab ipso alibi quidquid aliqui apud eundem ibidem negent etiam putant Sacros Canones decrevisse, semper esse accipienda verba in potentibus loqui. Sed ratio nolite obicere, quia ex una parte hi Canones non rectè adducuntur, ceterique ad eos respondet Sanch. l. c. n. 10. et alio Christus Dominus hoc Sacramentum matrimonii instituit per modum contractus, seu rationem contrahendi, non per modum Sacramenti: at quilibet contrahens gno impleri potest. Confirmatur ex Covellio Flacino in cujus Decreto de Sacramentis sic habetur: *Explicit per verba regulariter expressa fieri Matrimonium. Ita illud (regulariter) non ergo semper, & necessitate*

An licet solis signis Matrimonium contrahatur.

4. Inquires Primo. Qui cum possit loqui, Matrimonium contrahit solis verbis, vel signis, peccatur? Respondeo, certe non invenio præceptum licet loqui, quare, qui signis utatur certis, & non dubiis, cum sit esset mortale ob incertitudinem matrimonii, nisi loqueretur, & ob scandalum, ac lites, inde facile provenientem, & non video, unde peccatum committat. Et quoniam Sanchez l. c. dicat esse veniale, si iusta causa non interveniat, cor debes uti signis, & non verbis, quia inquit, à ratione alienum aliquam deordinationem continens, in hoc gravissimo contractu non exprimitur.

consensum commodiori modo, quo potest, scilicet verbis; nihilominus, quia nos in humanis actionibus, ne sub veniali quidem obligamur perfectissimo modo, & certissimo agere, sed satis abunde est, si perfectio, & certo modo agamus, ideo etiam à veniali signis certis contrahens liberandus est. Ita Castropal. d. 2. de sponsal. p. 7. n. 5. qui utitur alia ratione à nostra, quia, inquit, ubi lex non est, nec prævaricatio esse potest, ut dicit Sanctus Paulus. Verum hæc ratio non solvit argumentum allatum à Sanch. hic enim contendit, ut modo vidisti, adesse legem naturæ dictantem, alienum esse à recta ratione, in hac gravissima re certissimum modum contrahendi negligere. Expeditius ergo nos negamus, adesse ejusmodi legem, recta enim ratio in moralibus non dicitur sub aliqua deformitate, nisi, ut utamur modo certo, non autem, ut certissimo.

Quinam ex coniugibus prius consentire debeat per sua signa?

5. Inquires Secundo, pro praxi, Quinam prius est interrogandus, ut prædictum consensum externum præbeat, vir, an mulier?

Respondet Covarr. honestum esse, ut prius scemina: At Ioannes Andreas honestius esse putat, vir, qui est caput mulieris, arque hunc sequitur Sanch. l. c. n. 12. eodem referens. Ego censeo, sequendam consuetudinem uniuscuiusque, Ecclesiæ ut infirmatur à Rituali Romano, ubi de Ritu servando in Matrimonii Sacramento agitur; ab eodem tamen Romano Rituali prius interrogatur vir, postea mulier, id, quod in nostra Diocesi Pannonitana servamus.

Quæ verba, vel signa sunt ad Matrimonium necessaria?

6. Inquires Tertiò, Quæ verba, vel signa requiruntur, vel sufficiunt ad ejusmodi consensum exprimendum.

Respondet, Regula generalis hæc esto. Illud verbum seu signum requiritur, & sufficit, quod certum in circumstantiis, in quibus efformatur, exprimat internum consensum. Quæ autem in particulari ejusmodi sint, satis colligi potest ex iis, quæ dixi paulo superius, r. 3. de sponsal. c. 2. §. 3. præsertim à n. 17. & latè habet Sanchez, lib. 1. matr. 4. disp. 18. breviter autem Castropalaus l. c. p. 8.

Quam similitudinem verba contrahentium habere debeant?

7. Inquires Quartò, Necessè est, ut simul proferant suum consensum vir, & mulier?

Respondet, nequaquam; nam satis est, si unus post alterum proferat, dummodo consensus alterius non fuerit revocatus, sique moraliter perseverare censeatur; si quidem, nec ratio contractus, nec ratio Sacramenti maiorem similitudinem requirit. Ita Averfa quæst. 3. de matr. sess. 6. contra aliquos contrarium sentientes, ita etiam Sanch. lib. 2. matr. disp. 3. cum aliis multis.

Nec obstat Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 1. de Ref. ipsum enim, requirit quidem præsentiam Parochi, & Testium, sed nihil innovat, quoad similitudinem, de qua loquimur, & certè etiam in humanis aliquibus contractibus requiritur præsentia Notarii, & Testium; sed non inde inferitur necessitas simultanei consensus contrahentium.

8. Consensus autem alterius non perseverare, sed revocari censeatur vel explicite, ut si positive, incipiat dissentire, vel implicite, ut si v. g. consentiat per verba de presenti cum alia, vel si transeat tempus, pro quo forte consentit, vel quando tempus nullum fuit præfixum, transeat tantum temporis, ad quantum in talibus circumstantiis prudenter censeatur (secundum varias sententias, quas mox referam) non se extendi variis contrahentis. Lege G. Hurtad. disp. 3. de matr. diff. 8.

9. Addit Sanch. loc. cit. num. 4. Si, altero volente non statim consentire, prior, qui consenserat affirmet, se consensum nunc revocasse, ipsi esse credendum, quia, nisi contrarium constet, præsumitur quis consensisse sub conditione, si alter statim assensum præbeat, præsertim

Part III.

quando est præsens, nec per Procuratorem, vel Epistolam initur Matrimonium. Adde æquum non esse, ut prius consentiens debeat expectare ad quodcumque libitum alterius, &c.

10. Si virgeas: Ecquodnam temporis intervallum potest intercedere inter consensum unius, & alterius, ut Matrimonium validum contrahatur?

Respondeo, quodcumque tempus concedit Navarrus, quem citat G. Hurtadus disput. 3. de matr. diff. 8. n. 25. dum alter non revocat. Si septennium non transeat, dixit Sotus. Si biennium, Henriquez, apud Sanch. l. c. n. 4. Si annus, Ledefina apud Hurtadum cit. Denique ipse Sanch. id prudentis arbitrio relinquit, attentis particularibus circumstantiis: Nam Matrimonium (ait) est Sacramentum fundatum in contractu civili; quare illud tempus intercedere potest inter consensum unius & consensum alterius, quod non destruit rationem contractus civilis. Cum ergo à multis circumstantiis pendeat, an civilis contractus iudicetur persistere, necne ex tanto, vel tanto temporis intervallo, rectè & circumstantiæ semper erunt expendendæ. Quis enim neget, maius tempus posse intercedere, quando per Procuratorem contrahitur Matrimonium, quam quando per principalem, & maius, quando per Epistolam missas v. g. ad Indias, si ibi inveniatur unus ex Sponsis, quam, si per verba, inter præsentis? Hæc sententia esset excipienda, nisi scrupulis daret aditum, dum frequentissimè timoratus dubitaret, an expensæ omnes circumstantiæ fuerint.

11. Excipiat igitur à nobis prima sententia Navarri, concedentis quodcumque tempus. Quam sententiam sequitur Boslius de contr. matr. c. 2. n. 40. citans Maiorem, Lessium, Bonac. Coninch. Covarr. aliosque; & ratio est eadem, ac modo dicta, sed sine limitatione, quia scilicet Matrimonium est ex iis contr. sibus, qui subsistunt, non revocato consensu ab altero, si alter, quocumque tempore, consentit: Id quod non potuit negare ipse idem Sanch. lib. 2. matr. d. 3. n. 7. in eo casu quo post longissimum tempus, ratificatur Matrimonium ab altero, qui fide initio consenserat, de qua re suo loco, inferius.

CAPUT IV.

De Consensu dato absenti.

§. I. Per Procuratorem.

1. Supponimus tanquam certum, & ab aliis passim probatum, posse per Procuratorem contrahi Matrimonium, illudque esse Sacramentum, cuiusque Ministros, & suscipientes esse ipsos principales, non verò Procuratorem.

2. Supponimus item ex Sacro Textu, Cap. fin. de procurat. in sexto, Procuratorem institutum ad Matrimonium imò & ad sponsalia, ex Sánchez, mox citando, ut legitimus sit, debere habere speciale mandatum ad Matrimonium circa determinatam personam, non posse limites mandati excedere, & nec posse, alterum sibi substituire, nisi hoc expresse continetur in mandato. Lege Coninch. disp. 24. dub. 9. à n. 67 Pont. lib. 2. c. 15. Castr. d. 2. de spons. p. 9. Sanch. lib. 2. matr. d. 11. n. 15. alioque. Et Sanch. quidem rectè notat, non esse necessariam sexum diversitatem in ejusmodi Procuratoribus, sed posse esse duos viros, vel duas mulieres, quia non contrahunt nomine proprio, sed alieno. Rectè etiam notat Coninch. quem sequitur Averfa mox citandus sufficere generale mandatum quo aliquis expresse consensisset in eam, quam Procurator electurus est, & mandasse, ut suo nomine, cum ea sine ullo responso contraheret. Cuius rationem ego puto esse illam, quia sic est ad certam personam. Denique rectè notat Averfa, q. 3. sess. 5. iam verò, Procuratorem ad Matrimonium posse esse cuiuslibet ætatis, dummodo sit compos rationis, & cuiuscunque qualitaris. Quamvis ergo ex iure, C. Qui generaliter de procur. in 6. in Procuratore requi-

R 3 ratur